

Gjør de gamle tonene nye

Lørdag kveld holdt musikerduoen Trygve Beddari og Anne Margaret Nilsen konsert i Lakselv. Med et høyst variert og særegent repertoar, gir de nytt liv til mange av Nordkalottens musikalske tradisjoner.

ERLEND SKJETNE

De to musikerne bor i Pasvik, men har også et kryptisk Oslo. De spiller mye forskjellig musikk på mange forskjellige instrumenter, men den viktigste impulsen er den musikalske arven fra den kulturelt sammensatte Nordkalotten – der grensene er flytende mellom det norske, svenske, finske og russiske, det kvænske og det samiske. Trygve Beddari er oppvokst i Pasvik, Anne Margrete Nilsen i Telemark, men også hun har kvænske røtter i Finnmark.

På vei til Paaski-festivalen

Det var Lakselv lokallag av Norske kvæners forbund som stod som arrangør da Beddari og Nilsen gjestet Fjordutsikten i Lakselv. Konserten de holdt er imidlertid laget på oppdrag fra Halti kvenkultursenter på Storslett, med tanke på den årlige kvænske kulturfestivalen Paaskiviikko, som i disse dager går av stabelen i Nord-Troms. Der blir det en rekke arrangementer spredd utover Storfjord, Lyngen, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen kommuner. Konserten i Lakselv var på mange måter en generalprøve på veien vestover for Beddari og Nilsen, men alt ser ut til å være på plass: – Det flotteste jeg har hørt på aldri så lenge, var reaksjonen etter konserten fra leder i Lakselv kvenforening Liv Annie Johansen.

Også det musikalske programmet deres beveger seg over store geografiske avstander, på tvers av historiske og kulturelle skillelinjer. Beddari og Nilsen kombinerer en dyp respekt for tradisjoner med en lett og leken musikalsk stil. De bearbeider, oversetter, deler opp og setter sammen. Resultatet blir en sann kulturell polyfoni, der stemmer som har vært helt eller delvis forstummet, får et uttrykk som virker moderne og relevant.

Fra sigoyner viser til Kalevala

En russisk «schottis», en form for gammel dans, gitt skolttesamisk tekst. En tradisjonell sjøsamisk sang om en havfrue. En gammel melodi fra Ungarn kommet til Nord-Norge med «Mustalainen», sigoynerne. En læstadiansk salme til en folketone fra Troms. En nykomponert kvænskinspirert tango! Dette er bare noen eksempler på bredden i det materialet Beddari og Nilsen, gjennom tålmodige dypdykk i historien, har greid å utvikle.

Et av flere høydepunkter var en sang fra finnes nasjonalepos Kalevala. Beddari og Nilsen har god kontakt med Mikael Holmberg, en finlandssvensk tegneserietegner og barnebokforfatter bosatt i Norge, som nå arbeider med en gjendiktning av Kalevala til moderne norsk. Han har egentlig ikke kommet så langt i arbeidet sitt som til den sangen der trollmannen Väinämöinen spiller for mennesker og dyr på den første kantele, instrumentet som fremfor alle forbindes med finsk musikk. Men Holmberg oversatte sangen spesielt for Beddari og Nilsen, som i sin tur gjorde den til et praktfullt stykke musikalsk naturmystikk.

Riktig nok beklaget Beddari at han inntil videre må bruke ukulele til dette numme-

IVARETAR ARVEN:

Trygve Beddari og Anne Margaret Nilsen bevarer og videreutvikler Nordkalottens musikalske tradisjoner.

(Foto: Erlend Skjetne)

ret, da hans egen kantele foreløpig er under produksjon hos en spesialist i Karelen. Den blir forhåpentligvis ikke laget av gjedebene, som Väinämöinen kantele var.

I samtale med publikum

Som ventet var det mange av tilhørerne som gjenkjente både tekster og melodier under konserten. Som menneskene har musikken flyttet på seg, og materiale som Beddari og Nilsen har fanget opp for eksempel i Pasvik, har blitt brukt i andre variasjoner i Porsanger.

Etter konserten satte Beddari og Nilsen seg ned og spilte og sang videre sammen med de lokale tilhørerne. Det var dessverre ikke så mange av dem, men Beddari understreket at det ikke er kvantiteten det handler om. – De som er kommet hit er interesserte og engasjerte, det er det viktige.

Kvenforeningen i Lakselv arbeider selv med utgivelsen av et kvænsk sanghefte nå om dagen, som skal spenne fra salmer til verdslige sanger og barnerim. Det lå med andre ord til rette for en interessant samtale med gjestene fra Pasvik.

Videre kom det forespørsler om noen ekstranumre. Horisonten bare fortsatte å utvide seg, og innen undertegnede tok kvelden hadde man sågar fått høre Nina Simones «Brown Eyed Handsome Man», oversatt til norsk av Nilsen selv! For alt jeg vet, kan en såpass sensensprengende «jamsession» ha pågått til langt på natt.

avisa@sagat.no

Gode tips? Ring 78 46 59 00. E-post avisa@sagat.no